Η Εκκλησία «ζωτικό μέρος της κοινωνίας» (Πρωτ. π. Θωμάς Βαμβίνης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 6 Ιανουαρίου, 2010

Γράφηκε στην εφημερίδα Καθημερινή (1-11-2009): «Ο κόσμος αλλάζει τόσο ριζικά, που οι αποφάσεις των Εκκλησιών θα κρίνουν αν θα επιζήσουν ως ζωτικά μέρη της κοινωνίας». Αυτή είναι η κατάληξη άρθρου του Ν. Κωνσταντάρα με τίτλο: «Το δίκοπο σπαθί του Βενεδίκτου».

Ο αρθρογράφος αναφέρεται στο κάλεσμα που απηύθυνε ο Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ' προς τους δυσαρεστημένους Αγγλικανούς, με το οποίο τους καλεί να ενταχθούν στον Καθολικισμό, δηλαδή να περάσουν κάτω από την δική του επιρροή. Αυτή η κίνηση του Πάπα έδωσε αφορμή για ποικίλα σχόλια, κυρίως στο εξωτερικό, ενώ δεν φαίνεται να έγινε ευρέως γνωστή παρ' ημίν.

Στο παραπάνω δημοσίευμα της Καθημερινής ο αρθρογράφος σημειώνει: «η πρωτοβουλία του Βενεδίκτου ανατρέπει τη μακρόχρονη προσπάθεια συμφιλίωσης των δύο Εκκλησιών [Παπικής και Αγγλικανικής] –και παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για τους ορθοδόξους, οι οποίοι συμμετέχουν σε έναν δικό τους μακρύ διάλογο με τη Ρώμη».

Η εφημερίδα Ορθόδοξος Τύπος (20-11-2009) σχολίασε το παραπάνω δημοσίευμα της Καθημερινής ως εξής: «Όντως, ήτο έκπληξις και απροσδόκητος η κίνησις αυτή του Πάπα, να προσκαλέση τούς "δυσαρεστημένους" Αγγλικανούς, δια να ενταχθούν εις την Ρωμαιοκαθολικήν Εκκλησίαν. Και βεβαίως πολλοί διερωτώνται: που προσβλέπει ο Πάπας διά την κίνησίν του αυτήν; Ασφαλώς το «πρωτείον» δεν απουσιάζει των ενδοτέρων προθέσεων του Πάπα. Μήπως και οι Διάλογοι των Παπικών μετά των Ορθοδόξων, δεν έχουν ως κύριον θέμα των το «πρωτείον»; Μέχρις ότου υποχωρήσωμεν και τελικώς υποκύψωμεν δεχόμενοι το χάπι του παπικού "πρωτείου". Αλλά έχουν γνώσιν οι φύλακες».

Είναι σαφές ότι ο Πάπας Βενέδικτος έδειξε το πως αντιλαμβάνεται την «ένωση των Εκκλησιών». Κι αυτό δεν το καταλαβαίνουν μόνον κάποιοι «φανατικοί». Το καταλαβαίνουν και δημοσιογράφοι που δείχνουν φιλικά διακείμενοι σε οικουμενιστικές ενέργειες του παρελθόντος. Για παράδειγμα, ο Ν. Κωνσταντάρας στο δημοσίευμά του διαπιστώνει: Μετά την κίνηση του Πάπα Βενεδίκτου που «τάραξε τα νερά», «η συζήτηση θα φέρη τους Χριστιανούς προ του διλήμματος που

γεννάει η εποχή: θα συνεχιστούν οι διαχωρισμοί, με όλο και μικρότερες αλλά "καθαρότερες" ομάδες να αναζητούν λύσεις στο παρελθόν; Ή θα αναβιώσει το πνεύμα της συμφιλίωσης ανάμεσα στις Εκκλησίες, που είδαμε στη βραχύβια άνοιξη της δεκαετίας του 60;». Και κλείνει το κείμενό του με αναφορά στο παρόν και το μέλλον των «Εκκλησιών» –σε αντίθεση με την στροφή των «καθαρών» ομάδων στο παρελθόν– γράφοντας: «Ο κόσμος αλλάζει τόσο ριζικά, που οι αποφάσεις των Εκκλησιών θα κρίνουν αν θα επιζήσουν ως ζωτικά μέρη της κοινωνίας». Πίσω από αυτήν την κατακλείδα μπορεί κάποιος να διαβάση ως άποψη του αρθρογράφου, το ότι στον κόσμο που αλλάζει ριζικά, αν θέλουν οι Εκκλησίες να επιζήσουν ως ζωτικά μέρη της κοινωνίας, θα πρέπη με τις αποφάσεις τους να φέρουν μια νέα άνοιξη, σαν την «άνοιξη» της δεκαετίας του 60.

Η εξάρτηση της «ζωτικότητας» των «Εκκλησιών» από τις αποφάσεις τους, δηλαδή, από τις αποφάσεις των Ποιμένων τους, θεωρούμε ότι χρειάζεται έναν σύντομο σχολιασμό. Στην συνέχεια λοιπόν θα διατυπώσουμε δύο παρατηρήσεις, που τις θεωρούμε σημαντικές.

Πρώτον, δεν μπορούμε να μιλάμε για Χριστιανικές «Εκκλησίες», αν θεωρούμε την Εκκλησία Σώμα Χριστού. Η Εκκλησία ως Σώμα Χριστού είναι Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική. Δεν είναι πολλές. Κι' αυτή η Μία Εκκλησία είναι εκείνη που κρατά ανόθευτη την πίστη των Αποστόλων και των Προφητών, την πίστη που εκφράζουν οι όροι των Οικουμενικών Συνόδων. Δηλαδή, είναι η Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού, η οποία δεν δέχθηκε εξελίξεις και προσθήκες «τη άπαξ παραδοθείση τοις αγίοις πίστει».

Τον πληθυντικό «Εκκλησίες» τον χρησιμοποιούμε πολλές φορές **συμβατικά** με την αρχαιοελληνική σημασία του, εννοώντας δηλαδή συναθροίσεις λαού, πιο ειδικά συναθροίσεις πιστών, όταν μιλάμε για κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες ή για ομάδες αποσχισμένες από την Μία Εκκλησία ή ακόμη για συσσωματώσεις αιρετικών ομολογιών.

Δεύτερον, η Εκκλησία δεν κατασκευάζεται από ανθρώπους. Είναι δώρο του Θεού στο ανθρώπινο γένος, όπως δώρο του Θεού είναι όλη η κτίση, καθώς και η ύπαρξη του καθενός μας . Άλλωστε, ο κόσμος δημιουργήθηκε για να γίνη Εκκλησία του Ζώντος Θεού. Την Εκκλησία, λοιπόν, δεν την «οικοδομούμε» εμείς. Σ' αυτήν, σύμφωνα με την έκφραση του απ. Παύλου, συνοικοδομούμαστε «εις κατοικητήριον του Θεού εν Πνεύματι» (Εφ. 2,22) ή, σύμφωνα με την διατύπωση του απ. Πέτρου, «ως λίθοι ζώντες» οικοδομούμαστε «οίκος πνευματικός» (Πέτρ. 2,5).

Στην Εκκλησία μετέχουμε. Μετέχουμε του δώρου της ζωής που μας παρέχει. Μέσα στην Εκκλησία η Ζωή του Χριστού μας δίνεται ως δώρο και γίνεται ζωή μας. Γι' αυτό

είναι αδικαιολόγητο το άγχος για το «αν θα επιζήσουν [οι Εκκλησίες στο μέλλον] ως ζωτικά μέρη της κοινωνίας». Άλλωστε, οποιαδήποτε θρησκευτική συσσωμάτωση που δεν γεννήθηκε από την «ευδοκία του Πατρός», έχει μέσα της τα σπέρματα της καταστροφής και ως εκ τούτου είναι ευλογία η διάλυσή της, όσο και αν ακούγεται «αντιδραστικός» αυτός ο λόγος. Ενώ η Μία Εκκλησία, το Σώμα του Χριστού, δεν έχει σπέρματα καταστροφής, αλλά ζωή που δεν εξαρτάται από εμάς.

Οπότε το θέμα για έναν ορθόδοξο πιστό δεν είναι το πως θα επιζήσουν οι «Εκκλησίες», αλλά το πως η Ζωή που μας δωρίζεται μέσω της Μίας Εκκλησίας του Χριστού θα γίνη ζωή μας.

Σ’ αυτό το σημείο ερχόμαστε αντιμέτωποι με την σκληρή πραγματικότητα, η οποία μας αναγκάζει να δούμε όσα διατυπώσαμε προηγουμένως μέσα στην πνευματικά στεγνή καθημερινότητα. Να δούμε, δηλαδή, το **πως φθάνει η αλήθεια και η ζωή της Εκκλησίας στον σύγχρονο «καθημερινό» άνθρωπο**, κυρίως τον νέο και σκεπτόμενο, που θέλει πειστικές απαντήσεις και απτά παραδείγματα.

Πρέπει να ομολογήσουμε ότι σε πολλούς νέους ανθρώπους, αλλά και σε μεγαλύτερους σκεπτόμενους, παρεμβάλλονται πολλά εμπόδια στην σχέση τους με την Εκκλησία, τα οποία ποικίλουν από άνθρωπο σε άνθρωπον και τα οποία είναι πολύ εύκολο και βολικό για εμάς να τα θεωρήσουμε προφάσεις.

Κατά την γνώμη μας, που διαμορφώθηκε από συζητήσεις με πονεμένους και προβληματιζόμενους ανθρώπους, βασικό εμπόδιο στην σχέση τους με την Εκκλησία είναι ο συσχηματισμός των Κληρικών με την νοοτροπία του κόσμου. Αυτό δεν λέγεται μόνο με αφορμή την ύπαρξη σκανδάλων, οικονομικών ή στενά ηθικών, σαν και αυτά που ταλάνισαν τελευταία την Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα. Ως πιο σημαντικό εμπόδιο θεωρείται αυτό που μπορεί να ονομασθή «ιερατικός επαγγελματισμός». Δηλαδή, η μηχανική τελετουργία των μυστηρίων η τυποποιημένη, χωρίς πόνο, εκφορά του κηρύγματος. Γεγονότα που «κωλύουν» την αίσθηση της χάριτος των μυστηρίων από τον λαό που τα παρακολουθεί και αποδυναμώνει, επίσης, την δύναμη του εκκλησιαστικού κηρύγματος.

Πολλοί βλέπουν τον Κλήρο σαν μια επαγγελματική τάξη που υπερασπίζεται τα δικαιώματά της, οπότε θεωρούν ότι δεν μπορούν να αναπτύξουν μαζί του έναν ελεύθερο και ουσιαστικό διάλογο. **Εκ των προτέρων θεωρούν ότι γνωρίζουν τις απαντήσεις που θα πάρουν.**

Προφανώς **μια τέτοια άποψη είναι αρκετά απλουστευτική και ίσως σε ένα βαθμό προϊόν προκαταλήψεων**. Όμως δεν πρέπει να την παραθεωρήσουμε, αλλά να την δεχθούμε ως αίτημα για άνοιγμα ανιδιοτελούς διαλόγου, χωρίς προκαταλήψεις, με κάθε άνθρωπο που τον επιζητεί.

Με λίγα λόγια, **οι άνθρωποι ζητούν από τήν Εκκλησία ανθρώπους χωρίς ατομικά δικαιώματα και συμφέροντα. Ζητούν τους γυμνούς από κάθε κοσμική εξουσία**. Γι' αυτό και **η Εκκλησία δεν έχει ανάγκη από αποφάσεις και «πολιτικούς» σχεδιασμούς σχέσεων με ετεροδόξους και ετεροθρήσκους, προκειμένου να είναι «ζωτικό μέρος τής κοινωνίας»**. **Έχει ανάγκη από μάρτυρες της Ζωής που δωρίζει** . Από ανθρώπους που έχουν υπερβή το ατομικό τους θέλημα και ζουν την πραγματικότητα με τις απογοητεύσεις, τις δυσκολίες και τις χαρές της, έχοντας ανοιχτό τον πνευματικό τους ορίζοντα, χωρίς γραμμή που να τους περιορίζη στο ενθάδε.

Εν κατακλείδι, η Εκκλησία, για την σχέση της με τον κόσμο, έχει ανάγκη από ανθρώπους που μπορούν και αγαπούν ανυπόκριτα, γιατί ζη μέσα τους δια της μνήμης και της κοινωνίας των μυστηρίων ο Χριστός, τον Οποίο έχουν αδιάλειπτο Διδάσκαλο σε κάθε πτυχή της ζωής τους.

(Πηγή: "Εκκλησιαστική Παρέμβαση", Νοέμβριος 2009)